

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2569

Received: 12/01/2025, Revised: 14/07/2025, Accepted: 25/07/2025

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตาย

โดยผดดรชชาติ: กรณศึกษาในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7

จิรัตน์ สอนกระต่าย¹, วรธัช วิชชุวาณิช^{2*}

¹สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{2*}คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

E-mail: woratouch_w@yahoo.com^{2*}

^{2*}ผู้ประสานงานหลัก

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อปัญหาในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผดดรชชาติ และเพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณคือพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 260 ราย และกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพคือผู้บังคับบัญชาาระดับผู้กำกับการและรองผู้บังคับการ จำนวน 8 ราย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา One-Way ANOVA และวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยใช้กรอบแนวคิด 7S Model ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง รายได้ อายุงานด้านการสอบสวน และจำนวนประสบการณ์ในการชันสูตรพลิกศพ มีผลต่อระดับปัญหาที่พบในการปฏิบัติงาน ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เช่น กำลังพล งบประมาณ อุปกรณ์และระบบปฏิบัติการ เป็นอุปสรรคสำคัญในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในสถานีตำรวจขนาดเล็ก ซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพยังสะท้อนถึงปัญหาเชิงโครงสร้าง วัฒนธรรมองค์กร และการขาดกลไกบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ แนวทางที่เสนอ ได้แก่ การแยกบทบาทผู้ชันสูตรออกจากผู้สอบสวน การจัดตั้งหน่วยงานกลางที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม และพัฒนาความร่วมมือระหว่างตำรวจ แพทย์นิติเวช และอัยการ เพื่อยกระดับระบบชันสูตรพลิกศพของไทยให้มีมาตรฐานสากล โปร่งใส และเป็นธรรม

คำสำคัญ: พนักงานสอบสวน, การชันสูตรพลิกศพ, แนวทางแก้ไข

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2569

Received: 12/01/2025, Revised: 14/07/2025, Accepted: 25/07/2025

Guidelines for Addressing Challenges Faced by Inquiry Officials in Conducting Post-Mortem Examinations on Cases of Unnatural Death: A Case Study in Provincial Police Region 7

Jirut Sonkratai¹, Woratouch Witchuvanit^{2*}

¹Forensic Science and Justice Administration Faculty of Science Silpakorn University

^{2*}Faculty of Forensic Science, Royal Police Cadet Academy

E-mail: woratouch_w@yahoo.com^{2*}

^{2*}Corresponding Author

Abstract

This research aimed to compare the personal and working environmental factors that influence the challenges encountered during post-mortem examinations of unnatural deaths and to propose guidelines to address these issues. A mixed-methods approach was employed. The quantitative sample comprised 260 investigating officers under the jurisdiction of Provincial Police Region 7, while the qualitative sample included 8 commanding officers at the superintendent and deputy superintendent levels. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics and one-way ANOVA, and qualitative data were analyzed through the 7S Model framework. The findings revealed that personal factors, including gender, age, education level, position, income, years of investigative experience, and the frequency of involvement in post-mortem examinations, affected the level of operational problems. Regarding environmental factors, personnel shortages, budgetary constraints, and inadequate equipment and operational systems were identified as significant obstacles, particularly in smaller police stations. The qualitative data further highlighted underlying structural problems, organizational culture issues and a lack of effective integration mechanisms. The proposed recommendations include separating the roles of the examiner and the investigator establishing a central, specialized unit, ensuring adequate resource allocation, and fostering enhanced collaboration among police, forensic pathologists, and public prosecutors. These measures are intended to elevate Thailand's postmortem examination system to international standards, thereby promoting greater transparency and fairness.

Keywords: Inquiry Officer, Post-Mortem Examination, Guidelines

บทนำ

การชันสูตรพลิกศพเป็นกระบวนการสำคัญในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับการเสียชีวิตของบุคคล โดยเฉพาะในกรณีที่มีการตายมีลักษณะผิดปกติ เช่น การฆ่าตัวตาย ถูกผู้อื่นกระทำ หรือการเสียชีวิตโดยไม่ทราบสาเหตุที่ชัดเจน (จิระวัฒน์ รัตนชัยพานิช, 2563) สำหรับในประเทศไทยมีบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 148 ถึงมาตรา 156 ที่กำหนดให้พนักงานสอบสวนเป็นหัวหน้าผู้ชันสูตรพลิกศพ ซึ่งแตกต่างจากหลายประเทศที่แยกบทบาทของผู้สอบสวนออกจากผู้ชันสูตรโดยเด็ดขาด เช่น สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา และเยอรมนี ที่ใช้ระบบ Coroner หรือ Medical Examiner ในการดำเนินงาน (วิรัตน์ พาณิชย์พงษ์ และคณะ, 2566) อย่างไรก็ตาม ระบบการชันสูตรพลิกศพของประเทศไทยกลับประสบปัญหาจำนวนมากในการปฏิบัติภารกิจ โดยเฉพาะในระดับพื้นที่ ซึ่งมักขาดแคลนบุคลากรแพทย์ผู้ชันสูตร งบประมาณสนับสนุน และกำลังพลผู้ช่วยเหลือ ขณะเดียวกันพนักงานสอบสวนกลับต้องแบกรับหน้าที่ทั้งหมดเพียงลำพัง ตั้งแต่การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ การประสานแพทย์ การจัดส่งศพ ไปจนถึงการจัดทำเอกสารสำนวน (อุทัย ติระวนินทร, 2564) ข้อจำกัดเหล่านี้ไม่เพียงเป็นภาระต่อบุคลากรเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบต่อความถูกต้องของกระบวนการสืบสวนสอบสวนโดยรวม และอาจสร้างความไม่ชัดเจนต่อความน่าเชื่อถือในกระบวนการยุติธรรมระดับต้นน้ำ

เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ระบบ Medical Examiner ที่ใช้แพทย์นิติเวชเป็นผู้ตรวจสอบการตายโดยตรงนั้นช่วยเพิ่มความแม่นยำ โปร่งใส และลดภาระของเจ้าหน้าที่สอบสวน (พสนัน นิรมิตไชนนธ์ และคณะ, 2553) ประเทศไทยจึงควรศึกษาและประเมินข้อจำกัดภายในระบบตนเองอย่างเป็นระบบ เพื่อออกแบบแนวทางการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยอย่างยั่งยืน

การศึกษารั้วนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงานสอบสวนที่ส่งผลต่อปัญหาในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งในมิติของข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเชิงลึกทั้งเชิงสถิติและเชิงบริบท ซึ่งสามารถนำไปสู่การออกแบบนโยบายและระบบการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในพื้นที่ได้ โดยการศึกษารั้วนี้ได้เลือกศึกษาในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 เนื่องจาก เป็นกองบัญชาการที่ใหญ่มีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมถึง 8 จังหวัด คือ นครปฐม สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร ทั้งมีคดีสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องชันสูตรพลิกศพหลายคดี เช่น คดีของแอม ไชยาไนต์ ที่มีการกระทำความผิดซ้ำถึง 15 คดี โดยในการก่อเหตุทั้ง 15 คดีนั้น ได้เกิดในพื้นที่ของจังหวัด นครปฐม 6 คดี ราชบุรี 3 คดี กาญจนบุรี 2 คดี เพชรบุรี 1 คดี สมุทรสาคร 1 คดี อุดรธานี 1 คดี และมุกดาหาร 1 คดี จะเห็นได้ว่าจากพื้นที่ 15 คดีดังกล่าว มีพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตำรวจภูธรภาค 7 ถึง 13 คดีด้วยกัน และในจำนวน 13 คดีนั้น ได้มีเหตุเกิดถึง 5 จังหวัด จาก 8 จังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบของตำรวจภูธรภาค 7 จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจในเรื่องกระบวนการปฏิบัติงานด้านการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ว่าในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติของพนักงานสอบสวนเกิดปัญหาหรืออุปสรรคใดหรือไม่ และในอีกหลาย ๆ คดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีผู้เสียชีวิตแล้วจะต้องมีการชันสูตรพลิกศพตามกฎหมายโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ยังเกิดเป็นความสงสัยของประชาชน หรือญาติของผู้เสียชีวิต ทำให้เกิดการตั้งคำถามมากมายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม รวมไปถึงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้รักษากฎหมาย และผดุงซึ่งความยุติธรรมให้กับประชาชนชาวไทยภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน

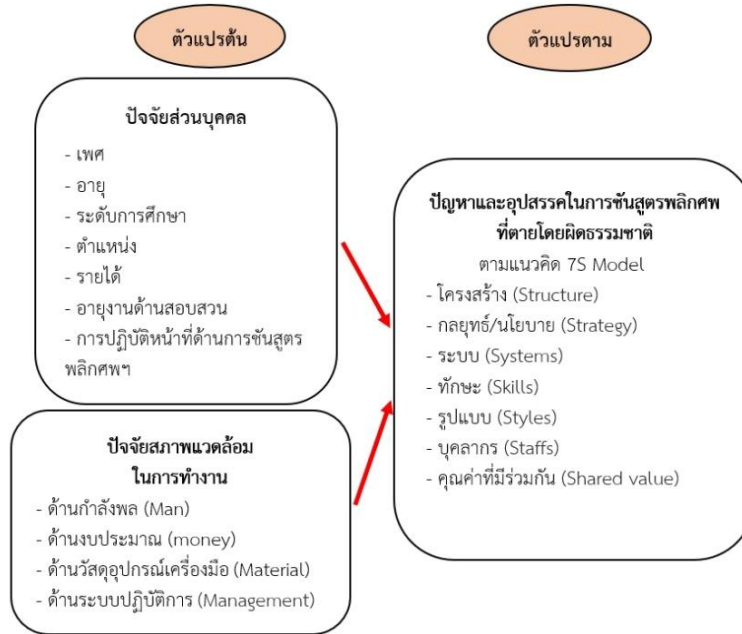
วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2569

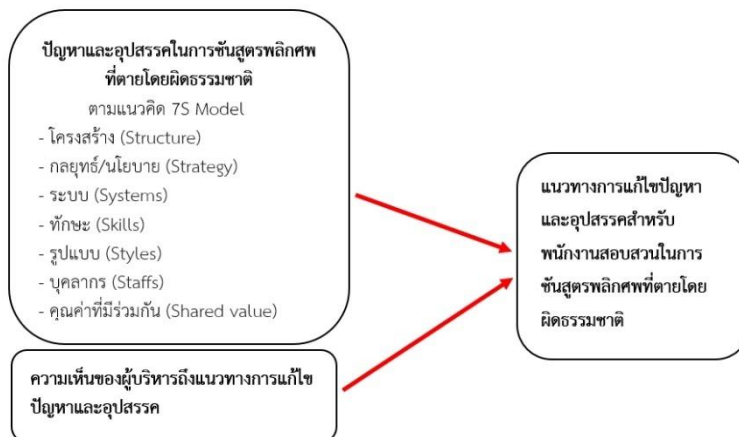
Received: 12/01/2025, Revised: 14/07/2025, Accepted: 25/07/2025

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษานี้ได้นำแนวคิด 7S Model และทฤษฎี 4M's มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการชั้นสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวน โดย 7S Model มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการดำเนินงาน ขณะที่ 4M's ได้สะท้อนถึงทรัพยากรในเชิงปฏิบัติ การผสานสองแนวคิดนี้ช่วยให้เห็นทั้งโครงสร้างและบริบทการทำงานจริง นำไปสู่การออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างครอบคลุมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในพื้นที่ศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2569

Received: 12/01/2025, Revised: 14/07/2025, Accepted: 25/07/2025

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงานสอบสวนที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ
2. เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งเชิงสถิติและเชิงบริบท โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ มุ่งเน้นการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงานสอบสวนที่ส่งผลต่อปัญหาในการชันสูตรพลิกศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติ กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานสอบสวนสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 260 ราย คัดเลือกโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง โดยพิจารณาจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานชันสูตรพลิกศพ **เครื่องมือวิจัย** คือแบบสอบถามซึ่งสร้างขึ้นจากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและผ่านการตรวจสอบคุณภาพ **ความเที่ยงตรง** ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ด้วยวิธีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยมีค่า ≥ 0.50 **ความเชื่อมั่น** ตรวจสอบด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ 0.87 อยู่ระดับดีมาก **การวิเคราะห์ข้อมูล** ใช้โปรแกรม SPSS โดยอาศัยสถิติเชิงพรรณนา (ความถี่, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย) และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ One-Way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวแปรกับระดับของปัญหาที่พบ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิเคราะห์เชิงลึกถึงปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขจากมุมมองของผู้บังคับบัญชาระดับสูงในสายงานสอบสวน กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับผู้กำกับ(สอบสวน) และรองผู้บังคับการสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลจังหวัดละ 1 ราย รวม 8 ราย ใช้การเลือกแบบเจาะจง และมีคุณสมบัติเฉพาะ คือ (1) ตำแหน่งระดับผู้บริหารงานสอบสวน (2) มีประสบการณ์ในการควบคุมดูแลการชันสูตรพลิกศพอย่างน้อย 10 ปี **เครื่องมือที่ใช้** คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่ออกแบบตามกรอบแนวคิด 7S Model ของ McKinsey และทฤษฎีการจัดการทรัพยากร 4M's เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยในเชิงระบบ **การวิเคราะห์ข้อมูล** ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามกรอบ 7S และ 4M's พร้อมนำเสนอคำพูดจริงของผู้ให้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนข้อวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพอย่างเป็นระบบ

3. ขอบเขตของการวิจัย แบ่งขอบเขตออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านเนื้อหา กำหนดขอบเขตโดยนำข้อมูลมาจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ บทความวิชาการ/วิจัยและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพ

3.2. ด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

3.2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3.2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับฝ่ายบริหารในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3.3 ด้านประชากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2569

Received: 12/01/2025, Revised: 14/07/2025, Accepted: 25/07/2025

3.3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากพนักงานสอบสวนสังกัด ตำรวจภูธรภาค 7 มีกำลังพลปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน จำนวนทั้งสิ้น 750 คน โดยเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน (ใช้สูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของทาร์โร ยามาเน่)

3.3.2 ประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับ ฝ่ายบริหารสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญตำแหน่งตั้งแต่ ผู้กำกับการ(สอบสวน) ขึ้นไป โดยใช้เทคนิค การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยคัดเลือกตัวแทนจังหวัดละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน

3.4 ด้านพื้นที่และระยะเวลา ใช้พื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ที่รับผิดชอบ 8 จังหวัด คือ นครปฐม สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร ศึกษาระหว่างเดือน พ.ย.67 – เดือน พ.ค.68

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพ

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่

ประเด็นปัญหา	ชาย	หญิง	T(1, 258)	p-value	ผลสรุป
หน่วยงานไม่มีนโยบายในการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการทำงานอย่างเพียงพอ (Strategy)	M=3.94 S.D.=1.164 90.77%	M=4.46 S.D.=0.779 9.23%	2.112	0.036	มีนัยสำคัญ
พนักงานสอบสวนขาดความรู้ความชำนาญในการชันสูตรพลิกศพ (Skills)	M=3.72 S.D.=1.038 90.77%	M=4.25 S.D.=0.847 9.23%	2.399	0.017	มีนัยสำคัญ

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่

ประเด็นปัญหา	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	50 ปีขึ้นไป	F(3, 256)	p-value	ผลสรุป
การแบ่งอำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน (Structure)	M=3.96 S.D.=1.195 19.23%	M=3.77 S.D.=1.180 29.61%	M=3.72 S.D.=1.354 23.08%	M=3.26 S.D.=1.354 28.08%	3.529	0.016	มีนัยสำคัญ
รูปแบบขั้นตอนการปฏิบัติงานไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง (Style)	M=4.00 S.D.=0.881 19.23%	M=3.56 S.D.=1.032 29.61%	M=3.55 S.D.=1.126 23.08%	M=3.22 S.D.=1.170 28.08%	5.288	0.001	มีนัยสำคัญ
การยึดถือรูปแบบการทำงานแบบเดิมๆ (Style)	M=3.92 S.D.=0.986 19.23%	M=3.51 S.D.=0.941 29.61%	M=3.48 S.D.=1.214 23.08%	M=3.16 S.D.=1.225 28.08%	4.681	0.003	มีนัยสำคัญ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2569

Received: 12/01/2025, Revised: 14/07/2025, Accepted: 25/07/2025

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่

ประเด็นปัญหา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	T(1, 258)	p-value	ผลสรุป
รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง (Style)	M=3.61 S.D.=1.047 84.62%	M=3.18 S.D.=1.279 15.38%	2.351	0.019	มีนัยสำคัญ
ผู้ปฏิบัติงานมักขาดโอกาสแสดงความรู้ความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มที่ (Shared Values)	M=3.85 S.D.=1.099 84.62%	M=3.38 S.D.=1.372 15.38%	2.391	0.018	มีนัยสำคัญ

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ด้านตำแหน่งงาน ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่

ประเด็นปัญหา	รองสารวัตร	สารวัตร	รองผู้กำกับ การ	ผู้กำกับการ	F(3, 256)	p-value	ผลสรุป
การแบ่งอำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน (Structure)	M=3.78 S.D.=1.240 53.46%	M=3.67 S.D.=1.159 26.54%	M=3.16 S.D.=1.539 16.92%	M=4.00 S.D.=1.141 3.08%	2.817	0.040	มี นัยสำคัญ

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้ต่อเดือน ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่

ประเด็นปัญหา	2-3หมื่นบาท	3-4หมื่นบาท	4 หมื่นบาท ขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง (Style)	M=3.90 S.D.=0.954 29.61%	M=3.45 S.D.=1.081 28.08%	M=3.36 S.D.=1.174 42.31%	5.951	0.003	มีนัยสำคัญ

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุงานด้านสอบสวน ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่

ประเด็นปัญหา	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง (Style)	M=3.68 S.D.=1.054 50.38%	M=3.54 S.D.=1.141 31.15%	M=3.19 S.D.=1.065 18.46%	3.618	0.028	มีนัยสำคัญ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2569

Received: 12/01/2025, Revised: 14/07/2025, Accepted: 25/07/2025

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนศพที่เคยขึ้นสูตร ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่

ประเด็นปัญหา	21-40 ศพ	41-60 ศพ	61 ศพขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
การแบ่งอำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน (Structure)	M=4.10 S.D.=1.165 11.92%	M=3.77 S.D.=1.253 31.92%	M=3.49 S.D.=1.320 56.15%	3.447	0.033	มีนัยสำคัญ
ขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย (Strategy)	M=4.48 S.D.=0.851 11.92%	M=4.01 S.D.=1.110 31.92%	M=3.87 S.D.=1.152 56.15%	3.957	0.020	มีนัยสำคัญ
การขึ้นสูตรพลิกศพเป็นระบบ ตำรวจ ให้ความรู้ความรับผิดชอบหลักอยู่ที่พนักงานสอบสวน (Systems)	M=4.68 S.D.=0.541 11.92%	M=4.28 S.D.=0.860 31.92%	M=4.18 S.D.=1.057 56.15%	3.445	0.033	มีนัยสำคัญ
การประสานงานหรือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นไปได้ยาก (Systems)	M=4.13 S.D.=0.885 11.92%	M=3.72 S.D.=1.040 31.92%	M=3.49 S.D.=1.193 56.15%	4.611	0.011	มีนัยสำคัญ
ผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติและการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน (Skills)	M=3.48 S.D.=0.851 11.92%	M=3.33 S.D.=1.025 31.92%	M=3.04 S.D.=1.076 56.15%	3.461	0.033	มีนัยสำคัญ
พนักงานสอบสวนขาดความรู้ความชำนาญในการขึ้นสูตรพลิกศพ ต้องรอความเห็นจากแพทย์ (Skills)	M=4.29 S.D.=0.783 11.92%	M=3.86 S.D.=1.014 31.92%	M=3.62 S.D.=1.052 56.15%	6.074	0.003	มีนัยสำคัญ
รูปแบบของกฎหมาย ระเบียบคำสั่ง ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานในยุคปัจจุบัน (Style)	M=4.19 S.D.=0.910 11.92%	M=3.99 S.D.=0.981 31.92%	M=3.68 S.D.=1.088 56.15%	4.294	0.015	มีนัยสำคัญ
รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง (Style)	M=4.06 S.D.=0.814 11.92%	M=3.72 S.D.=1.051 31.92%	M=3.34 S.D.=1.122 56.15%	7.627	0.001	มีนัยสำคัญ
พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติงานอย่างโดดเดี่ยว ขาดการทำงานเป็นทีม (Shared Values)	M=4.77 S.D.=0.497 11.92%	M=4.34 S.D.=1.003 31.92%	M=4.19 S.D.=0.999 56.15%	4.810	0.009	มีนัยสำคัญ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2569

Received: 12/01/2025, Revised: 14/07/2025, Accepted: 25/07/2025

ประเด็นปัญหา	21-40 ศพ	41-60 ศพ	61 ศพขึ้นไป	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
พนักงานสอบสวนเกิดความรู้สึก ท้อถอยหรือขาดกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน (Shared Values)	M=4.61 S.D.=0.667 11.92%	M=4.34 S.D.=1.003 31.92%	M=3.94 S.D.=1.116 56.15%	7.482	0.001	มีนัยสำคัญ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง รายได้ อายุงานด้านการสอบสวน และจำนวนประสบการณ์ในการชันสูตรพลิกศพ มีผลต่อระดับการรับรู้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในลักษณะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ดังรายละเอียดการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลในด้านต่าง ๆ กับประเด็นปัญหาในแต่ละด้าน ตามตารางที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

1.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการชันสูตรพลิกศพ

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านกำลังพล ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่

ประเด็นปัญหา	ต่ำกว่า 5 คน	5-10 คน	11-20 คน	21-30 คน	F(3, 256)	p-value	ผลสรุป
การชันสูตรพลิกศพเป็นระบบ ตำรวจ ทำให้ความ รับผิดชอบหลักอยู่ที่ พนักงาน สอบสวน (Systems)	M=4.39 S.D.=0.937 26.92%	M=4.39 S.D.=0.860 38.85%	M=4.19 S.D.=1.019 25.77%	M=3.64 S.D.=1.049 8.46%	4.347	0.005	มีนัยสำคัญ

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านงบประมาณ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่

ประเด็นปัญหา	ไม่มี	ต่ำกว่า 1 หมื่นบาท/ เดือน	1-2 หมื่น บาท/เดือน	2 หมื่น บาท/ เดือน ขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
หน่วยงานไม่มีนโยบาย จัดสรรงบประมาณ สนับสนุนการทำงานที่ เพียงพอ (Strategy)	M=4.22 S.D.=1.146 46.15%	M=3.79 S.D.=1.085 45.38%	M=3.85 S.D.=1.268 7.69%	M=4.00 S.D.=1.414 0.77%	2.969	0.032	มี นัยสำคัญ
ขาดประสิทธิภาพในการ ขับเคลื่อนนโยบายด้าน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์	M=4.25 S.D.=1.047 46.15%	M=3.81 S.D.=1.109 45.38%	M=3.45 S.D.=1.276 7.69%	M=4.00 S.D.=1.414 0.77%	4.891	0.003	มี นัยสำคัญ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2569

Received: 12/01/2025, Revised: 14/07/2025, Accepted: 25/07/2025

ประเด็นปัญหา	ไม่มี	ต่ำกว่า 1 หมื่นบาท/ เดือน	1-2 หมื่น บาท/เดือน	2 หมื่น บาท/ เดือน ขึ้นไป	F(3, 256)	p- value	ผลสรุป
หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย (Strategy)							
พนักงานสอบสวนมี จำนวนไม่เพียงพอกับ ปริมาณงานที่มี (Staffs)	M=4.57 S.D.=0.753 46.15%	M=4.31 S.D.=1.000 45.38%	M=4.00 S.D.=1.076 7.69%	M=4.50 S.D.=0.707 0.77%	3.138	0.026	มี นัยสำคัญ
ขาดผู้ช่วยพนักงานสอบสวนร่วมปฏิบัติหน้าที่ (Staffs)	M=4.59 S.D.=0.739 46.15%	M=4.24 S.D.=0.958 45.38%	M=4.45 S.D.=0.999 7.69%	M=4.50 S.D.=0.707 0.77%	3.340	0.020	มี นัยสำคัญ

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ฯ

ประเด็นปัญหา	ไม่มีเลย	มีไม่เพียงพอ	มีเพียงพอ	F(2, 257)	p- value	ผลสรุป
การมีสายการบังคับบัญชาที่มีผู้มีอำนาจอยู่ เหนือกว่าสามารถสั่งการผู้ปฏิบัติให้ปฏิบัติ ตามคำสั่งของผู้มีอำนาจได้ (Structure)	M=4.01 S.D.=1.203 26.15%	M=3.75 S.D.=1.074 65.77%	M=3.19 S.D.=1.250 8.08%	4.437	0.013	มี นัยสำคัญ
หน่วยงานไม่มีนโยบายจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนการทำงานที่เพียงพอ (Strategy)	M=4.28 S.D.=1.183 26.15%	M=3.96 S.D.=1.076 65.77%	M=3.33 S.D.=1.278 8.08%	5.932	0.003	มี นัยสำคัญ
ขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบาย ด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือเทคโนโลยี ที่ทันสมัย (Strategy)	M=4.34 S.D.=0.971 26.15%	M=3.93 S.D.=1.109 65.77%	M=3.33 S.D.=1.317 8.08%	7.500	0.001	มี นัยสำคัญ
หน่วยงานขาดการสนับสนุนนโยบายการ ฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะด้านการชั้นสูตร ให้กับพนักงานสอบสวน (Strategy)	M=4.12 S.D.=1.166 26.15%	M=3.79 S.D.=0.898 65.77%	M=2.95 S.D.=1.071 8.08%	10.059	0.000	มี นัยสำคัญ
การประสานงานหรือความร่วมมือระหว่าง หน่วยงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นไปได้ ยาก (Systems)	M=3.78 S.D.=1.170 26.15%	M=3.67 S.D.=1.056 65.77%	M=2.90 S.D.=1.338 8.08%	5.208	0.006	มี นัยสำคัญ
รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงานไม่ สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง (Style)	M=3.87 S.D.=1.105 26.15%	M=3.50 S.D.=1.048 65.77%	M=2.90 S.D.=1.136 8.08%	7.019	0.001	มี นัยสำคัญ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2569

Received: 12/01/2025, Revised: 14/07/2025, Accepted: 25/07/2025

ประเด็นปัญหา	ไม่มีเลย	มีไม่เพียงพอ	มีเพียงพอ	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
ขาดผู้ช่วยพนักงานสอบสวนร่วมปฏิบัติหน้าที่ (Staffs)	M=4.63 S.D.=0.710 26.15%	M=4.37 S.D.=0.875 65.77%	M=4.10 S.D.=1.221 8.08%	3.741	0.025	มี นัยสำคัญ
พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติงานอย่างโดดเดี่ยว ขาดการทำงานเป็นทีม (Shared Values)	M=4.56 S.D.=0.904 26.15%	M=4.25 S.D.=0.952 65.77%	M=3.95 S.D.=1.161 8.08%	4.075	0.018	มี นัยสำคัญ
พนักงานสอบสวนเกิดความรู้สึกท้อถอยหรือขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน (Shared Values)	M=4.43 S.D.=1.041 26.15%	M=4.08 S.D.=1.035 65.77%	M=3.81 S.D.=1.209 8.08%	3.877	0.022	มี นัยสำคัญ

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านระบบปฏิบัติการ ที่มีผลต่อระดับของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่

ประเด็นปัญหา	ไม่มีแนวปฏิบัติ	มีแต่ไม่ชัดเจน	มีอย่างชัดเจน	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
การแบ่งอำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนหรือขาดผู้ปฏิบัติงานในบางตำแหน่ง (Structure)	M=3.69 S.D.=1.494 5.00%	M=3.90 S.D.=1.148 53.08%	M=3.33 S.D.=1.381 41.92%	6.120	0.003	มี นัยสำคัญ
หน่วยงานไม่มีนโยบายจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการทำงานอย่างเพียงพอ (Strategy)	M=4.54 S.D.=0.877 5.00%	M=4.18 S.D.=1.005 53.08%	M=3.69 S.D.=1.260 41.92%	7.606	0.001	มี นัยสำคัญ
ขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดทาสตออุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย (Strategy)	M=4.46 S.D.=0.877 5.00%	M=4.12 S.D.=1.036 53.08%	M=3.76 S.D.=1.209 41.92%	4.515	0.012	มี นัยสำคัญ
การชันสูตรมีเพียงพนักงานสอบสวนร่วมกับแพทย์ บางครั้งจึงทำให้เกิดความผิดพลาดขึ้น (Systems)	M=4.00 S.D.=1.080 5.00%	M=3.49 S.D.=1.096 53.08%	M=3.10 S.D.=1.239 41.92%	5.519	0.005	มี นัยสำคัญ
การประสานงานหรือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นไปได้ยาก (Systems)	M=4.00 S.D.=1.291 5.00%	M=3.86 S.D.=0.971 53.08%	M=3.32 S.D.=1.224 41.92%	7.917	0	มี นัยสำคัญ
ผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมาย หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตร (Skills)	M=3.77 S.D.=1.166 5.00%	M=3.38 S.D.=0.931 53.08%	M=2.96 S.D.=1.194 41.92%	6.588	0.002	มี นัยสำคัญ

ประเด็นปัญหา	ไม่มีแนวปฏิบัติ	มีแต่ไม่ชัดเจน	มีอย่างชัดเจน	F(2, 257)	p-value	ผลสรุป
ผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติ และการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน (Skills)	M=3.69 S.D.=1.182 5.00%	M=3.36 S.D.=0.920 53.08%	M=2.90 S.D.=1.113 41.92%	8.001	0	มี นัยสำคัญ
พนักงานสอบสวนขาดความรู้ความชำนาญในการชันสูตรพลิกศพ ต้องรอความเห็นจากแพทย์เป็นหลัก (Skills)	M=3.92 S.D.=1.188 5.00%	M=3.95 S.D.=0.915 53.08%	M=3.53 S.D.=1.110 41.92%	5.294	0.006	มี นัยสำคัญ
รูปแบบของกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานในยุคปัจจุบัน (Style)	M=4.23 S.D.=1.013 5.00%	M=3.96 S.D.=0.947 53.08%	M=3.64 S.D.=1.143 41.92%	3.891	0.022	มี นัยสำคัญ
รูปแบบขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง (Style)	M=4.08 S.D.=1.256 5.00%	M=3.74 S.D.=0.946 53.08%	M=3.24 S.D.=1.178 41.92%	8.432	0	มี นัยสำคัญ
พนักงานสอบสวนยึดถือรูปแบบการทำงานแบบเดิม ๆ บางครั้งอาจไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่กำหนดไว้ (Style)	M=3.77 S.D.=1.363 5.00%	M=3.64 S.D.=0.996 53.08%	M=3.26 S.D.=1.213 41.92%	4.029	0.019	มี นัยสำคัญ

จากผลการวิเคราะห์ ANOVA ครบคลุมทั้ง 4 ปัจจัย ได้แก่ ด้านกำลังพล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ และระบบปฏิบัติการ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรุนแรงของปัญหาในการชันสูตรพลิกศพมากที่สุดคือ **ด้านระบบปฏิบัติการ** ซึ่งมีผลกระทบอย่างชัดเจนในหลายหัวข้อ ทั้งเรื่องความไม่ชัดเจนของขั้นตอน ระเบียบ และกฎหมาย ตลอดจนปัญหาด้านองค์ความรู้ของเจ้าหน้าที่และความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน รองลงมาคือ **ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ** ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลกระทบจากการขาดอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการทำงาน ส่วน **ด้านงบประมาณ** พบว่ามีผลในบางหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทรัพยากรและบุคลากร ขณะที่ **ด้านกำลังพล** มีผลในระดับจำกัดและไม่กว้างขวางเท่าปัจจัยอื่น ภาพรวมสะท้อนว่าอุปสรรคสำคัญในการปฏิบัติงานไม่ได้อยู่ที่จำนวนบุคลากรเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นระบบสนับสนุนโดยรวมที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งควรจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนในเชิงนโยบายและการปฏิบัติ

โดยสรุป ผลการศึกษาเชิงปริมาณชี้ให้เห็นว่า ปัญหาหลักของการปฏิบัติงานชันสูตรพลิกศพไม่ได้เกิดจากความสามารถของบุคลากรโดยตรง หากแต่เป็นผลจากโครงสร้างระบบงาน งบประมาณ และสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานในระดับปฏิบัติการ

2. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บังคับบัญชาสายงานสอบสวนระดับผู้กำกับการ (สอบสวน) และรองผู้บังคับการ จำนวน 8 ราย ในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 โดยใช้กรอบแนวคิด 7S Model ของ McKinsey ในการจัดระเบียบข้อมูล พบสาระสำคัญของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ ดังนี้

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2569

Received: 12/01/2025, Revised: 14/07/2025, Accepted: 25/07/2025

2.1 Structure (โครงสร้าง) ระบบสายบังคับบัญชาหลายชั้น และการแบ่งเขตอำนาจในกรณีที่ศพถูกเคลื่อนย้ายข้ามพื้นที่ยังเป็นปัญหา โดยเฉพาะเมื่อไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการกำหนดความรับผิดชอบ ทำให้เกิดความล่าช้าและความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน

2.2 Systems (ระบบ) ระบบการปฏิบัติงานยังเน้นให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบหลัก โดยไม่มีโครงสร้างสนับสนุนหรือกลไกบูรณาการที่ชัดเจนกับหน่วยงานอื่น เช่น แพทย์ พนักงานอัยการ ฝ่ายปกครอง หรือพิสูจน์หลักฐาน ส่งผลให้การดำเนินการล่าช้าและขาดความน่าเชื่อถือในเชิงนิติวิทยาศาสตร์

2.3 Strategy (กลยุทธ์) ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่าหน่วยงานขาดนโยบายระดับสูงที่ชัดเจนเกี่ยวกับการกิจชั้นสูตรพลิกศพ ทำให้พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการตามดุลยพินิจของแต่ละราย โดยไม่มีแนวทางกลาง ส่งผลให้ประสิทธิภาพของการดำเนินการไม่สม่ำเสมอและขาดการติดตามประเมินผลในเชิงระบบ

2.4 Skills (ทักษะ) พบว่าพนักงานสอบสวนบางนายยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และขั้นตอนในการจัดทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ โดยเฉพาะในกรณีที่ไม่มีความรู้ที่ชัดเจน ส่งผลให้สำนวนขาดความครบถ้วน ซึ่งปัญหานี้มีได้เป็นปัญหาหลัก แต่เป็นผลที่สืบเนื่องมาจากโครงสร้างระบบงาน งบประมาณในการอบรมเพิ่มพูนความรู้ และสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน จึงสะท้อนถึงความจำเป็นที่รัฐจะต้องจัดหางบประมาณในการฝึกอบรมเฉพาะทางอย่างต่อเนื่องให้กับพนักงานสอบสวน

2.5 Style (รูปแบบการบริหาร) ลักษณะการบริหารงานยังเป็นแบบราชการดั้งเดิม ไม่เปิดโอกาสให้พนักงานสอบสวนใช้ดุลยพินิจอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะในสถานการณ์เฉพาะหน้า ที่จำเป็นต้องใช้ความยืดหยุ่น อีกทั้งยังขาดการปรับปรุงระเบียบให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

2.6 Staff (บุคลากร) ทุกพื้นที่ล้วนประสบปัญหากำลังพลไม่เพียงพอ โดยเฉพาะตำแหน่งผู้ช่วยพนักงานสอบสวนที่แม้จะมีในโครงสร้าง แต่ในทางปฏิบัติมักถูกใช้ในงานอื่น ทำให้พนักงานสอบสวนต้องแบกรับภาระทุกขั้นตอนด้วยตนเอง ส่งผลต่อคุณภาพของการสืบสวนและการประเมินสถานการณ์ในที่เกิดเหตุ ทั้งยังพบว่าขาดแคลนแพทย์นิติเวชศาสตร์ ต้องใช้แพทย์เวร ซึ่งแพทย์เวรในหลายพื้นที่ไม่สามารถออกชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุร่วมกับพนักงานสอบสวนได้ โดยให้เหตุผลว่าติดภารกิจเร่งด่วนหรือมีจำนวนผู้ป่วยในความดูแลมากเกินไป แพทย์บางรายซึ่งมิใช่แพทย์นิติเวชก็ไม่สามารถให้ความเห็นที่ชัดเจนเกี่ยวกับสาเหตุการเสียชีวิตได้ ส่งผลให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถดำเนินการตามกฎหมายได้อย่างสมบูรณ์ ขณะเดียวกันยังพบพฤติกรรมของแพทย์บางรายที่หลีกเลี่ยงไม่ร่วมปฏิบัติหน้าที่กับพนักงานสอบสวน แต่ให้พนักงานสอบสวนนำศพจากที่เกิดเหตุเข้ามาชันสูตรที่โรงพยาบาล

2.7 Shared Values (ค่านิยมร่วม) พนักงานสอบสวนจำนวนมากรู้สึกว่างานชันสูตรพลิกศพไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นภารกิจสำคัญขององค์กร อีกทั้งไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ส่งผลต่อขวัญกำลังใจ แรงจูงใจในการทำงาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้กรอบแนวคิด 7S Model ควบคู่กับทฤษฎี 4M's ซึ่งประกอบด้วย Man, Money, Material และ Management พบว่าสภาพแวดล้อมการทำงานของพนักงานสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพมีความเปราะบางในทุกมิติ และมีลักษณะสอดคล้องกันระหว่างสองกรอบแนวคิดดังนี้

Man (บุคลากร) สอดคล้องกับองค์ประกอบ Staff และ Skills ใน 7S Model พนักงานสอบสวนประสบปัญหาด้านจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอ และขาดผู้ช่วยที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง อีกทั้งเจ้าหน้าที่รุ่นใหม่ยังขาดความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์และขั้นตอนทางกฎหมายในการชันสูตรอย่างครบถ้วน (อุทัย ตีระวนิทร, 2564; พงษ์เทพ จันท์เจริญ, 2566)

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2569

Received: 12/01/2025, Revised: 14/07/2025, Accepted: 25/07/2025

Money (งบประมาณ) พบว่าพนักงานสอบสวนยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณสำหรับการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

Material (ทรัพยากรสนับสนุน) พบว่าพนักงานสอบสวนขาดวัสดุและอุปกรณ์ภาคสนาม เช่น ถุงเก็บศพ ชุดอุปกรณ์เก็บพยานหลักฐาน และยานพาหนะสำหรับเคลื่อนย้ายศพ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุ (พสชนัน นิรมิตไชนนธ์ และคณะ, 2553)

Management (การบริหารจัดการ) สะท้อนผ่าน *Systems* และ *Structure* ที่ไม่มี SOP กลางหรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน ทำให้เกิดปัญหาความไม่สม่ำเสมอในกระบวนการชันสูตรพลิกศพ โดยเฉพาะเมื่อเกิดความไม่ชัดเจนในเขตอำนาจ หรือเมื่อศพถูกเคลื่อนย้ายข้ามท้องที่ (จิระวัฒน์ รัตนชัยพานิช, 2563) อีกทั้งในหลายพื้นที่ยังไม่มีระบบสนับสนุนทางเทคโนโลยี เช่น ระบบรายงานผลการชันสูตร ฐานข้อมูลผู้เสียชีวิต หรือแอปพลิเคชันประสานงาน ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องพึ่งแรงงานมนุษย์และประสบกับความล่าช้าและความผิดพลาดของข้อมูล (วิริติ พาณิชพงษ์ และคณะ, 2566)

กล่าวโดยสรุป การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยบูรณาการกรอบแนวคิด 7S Model และทฤษฎี 4M's ทำให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ปัญหาในการชันสูตรพลิกศพสำหรับพนักงานสอบสวนในประเทศไทยเป็นปัญหาเชิงระบบและโครงสร้างที่ซับซ้อน ไม่ได้เกิดจากข้อจำกัดของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่เป็นผลสะสมจากการขาดนโยบายที่ชัดเจน การบริหารบุคลากรที่ไม่สอดคล้องกับภารกิจ การขาดทรัพยากรและอุปกรณ์สนับสนุน การไม่มีระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย ตลอดจนค่านิยมและรูปแบบการบริหารงานแบบเดิม ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการตัดสินใจและการปฏิบัติงานในภาคสนามอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การแก้ไขปัญหานี้จำเป็นต้องใช้แนวทางแบบองค์รวม (holistic approach) ที่มุ่งพัฒนาเชิงโครงสร้าง บุคลากร และระบบสนับสนุนควบคู่กัน เพื่อยกระดับคุณภาพการชันสูตรพลิกศพในระบบยุติธรรมของประเทศไทยให้มีความแม่นยำ โปร่งใส และได้รับความเชื่อมั่นจากสังคม

อภิปรายผล

1. การอภิปรายผลเชิงปริมาณ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการรับรู้ปัญหาในการปฏิบัติงานชันสูตรพลิกศพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง รายได้ อายุงานด้านการสอบสวน โดยเฉพาะด้านจำนวนประสบการณ์ในการชันสูตรพลิกศพ ซึ่งส่งผลต่อระดับการรับรู้ปัญหามากที่สุดในหลายประเด็นด้วยกัน ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์เทพ จันท์เจริญ (2556) ที่ระบุว่าความรู้ ทักษะ และ การได้รับการฝึกอบรมส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติการกิจชันสูตรพลิกศพอย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนด้านปัจจัยสภาพแวดล้อม พบว่าปัญหาที่ได้รับการประเมินว่ามีผลกระทบมากที่สุด ได้แก่ ด้านของระบบปฏิบัติการ รองลงมาคือด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือที่ไม่มีวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ ด้านงบประมาณที่ขาดงบประมาณสนับสนุนภารกิจ และด้านกำลังพลในเรื่องการขาดแคลนกำลังพลผู้ปฏิบัติงานที่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัย ธีระวินนทร (2548) ที่ชี้ให้เห็นว่าอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่มาจากข้อจำกัดด้านทรัพยากร มากกว่าปัญหาด้านความสามารถส่วนบุคคลโดยตรง

เมื่อพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิด 7S Model พบว่าประเด็นที่มีระดับปัญหาสูงได้แก่ด้าน Staff (การขาดแคลนบุคลากร) Systems (ขาดกลไกบูรณาการ) และ Shared Values (ค่านิยมองค์กรที่ไม่ให้ความสำคัญกับภารกิจชันสูตร)

ส่วนทักษะและความรู้ในกฎหมาย (Skills) แม้อยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็ไม่ใช่ข้อจำกัดหลักที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานโดยตรง หากเทียบกับทฤษฎี 4M's จะเห็นความเชื่อมโยงที่ชัดเจน ได้แก่ Man (บุคลากรไม่เพียงพอ) Money (งบประมาณที่สนับสนุนการทำงานไม่เพียงพอ) Material (อุปกรณ์ไม่ครบถ้วน) Management (ระบบการบริหารจัดการที่ไม่มีแนวทางกลาง ขาดระบบสนับสนุนทางเทคโนโลยี) ซึ่งทุกองค์ประกอบล้วนชี้ไปที่ข้อจำกัดเชิงโครงสร้างและระบบมากกว่าความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

2. การอภิปรายผลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้กรอบแนวคิด 7S Model พบประเด็นปัญหาที่สะท้อนภาพเชิงระบบและวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานชั้นสูตรพลิกศพออย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ให้ข้อมูลระบุว่า หน่วยงานขาดนโยบายระดับสูงที่ชัดเจนในด้าน Strategy ทำให้พนักงานสอบสวนแต่ละรายต้องใช้ดุลยพินิจของตนเองโดยไม่มีแนวทางกลาง ส่งผลให้การปฏิบัติงานขาดความสม่ำเสมอและไม่สามารถประเมินผลได้อย่างเป็นระบบ ในส่วนของ Structure ระบบสายบังคับบัญชาที่ซับซ้อนและการแบ่งเขตอำนาจในกรณีที่เกิดถูกเคลื่อนย้ายข้ามพื้นที่ ยังคงเป็นปัญหาที่ส่งผลให้เกิดความล่าช้าและความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน

ด้าน Systems ของการปฏิบัติงานยังเน้นให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบหลัก โดยขาดกลไกบูรณาการที่ชัดเจนกับหน่วยงานอื่น เช่น แพทย์ พนักงานอัยการ และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ซึ่งสะท้อนปัญหาล้ำลอยคลึงกับข้อเสนอของ จิระวัฒน์ รัตนชัยพานิช (2566) ที่เสนอให้แยกบทบาทและจัดตั้งสำนักงานแพทย์สอบสวนอย่างเป็นระบบ

ปัญหาในด้าน Shared Values คือ ค่านิยมขององค์กรที่ไม่ให้ความสำคัญกับการฝึกชั้นสูตรพลิกศพอ ทำให้พนักงานสอบสวนขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และขาดการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ขณะที่ Skills โดยเฉพาะในกลุ่มพนักงานสอบสวนรุ่นใหม่ยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับบทบาทและกระบวนการ โดยเฉพาะในคดีที่ไม่มีตัวผู้กระทำความผิด ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ สุรพร เบญจวรรณ (2556) ที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของการกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ

ด้าน Style หรือรูปแบบการบริหารยังคงเป็นระบบราชการดั้งเดิม ไม่เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลยพินิจอย่างยืดหยุ่น ขาดการปรับปรุงระเบียบให้ทันสมัย ส่วนด้าน Staff แม้จะมีตำแหน่งผู้ช่วยพนักงานสอบสวนในโครงสร้าง แต่ในทางปฏิบัติกลับไม่สามารถจัดสรรบุคลากรได้จริง จึงทำให้พนักงานสอบสวนต้องรับภาระทั้งหมด ส่งผลต่อคุณภาพของงานและความถูกต้องของการวินิจฉัยเหตุการณ์

เมื่อเปรียบเทียบกับทฤษฎี 4M's จะพบว่า Man และ Skills สะท้อนถึงปัญหาความรู้ ความสามารถ และจำนวนบุคลากร Money และ Management เชื่อมโยงกับ Systems และ Structure ที่ระบบขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ ไม่มีระบบสนับสนุนทางเทคโนโลยี และไม่มีแนวทางปฏิบัติกลาง Material แสดงถึงข้อจำกัดของอุปกรณ์ภาคสนาม ซึ่งตรงกับข้อค้นพบของ พสชนัน นิรมิตไชนนทร์ และคณะ (2553) และวิริติ พาณิขย์พงษ์ และคณะ (2566)

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพครั้งนี้จึงต่อยอดข้อค้นพบเชิงปริมาณว่า ปัญหาไม่ได้เกิดจากข้อจำกัดส่วนบุคคลของพนักงานสอบสวนโดยตรง แต่เกิดจากโครงสร้าง ระบบบริหารจัดการ และการขาดการสนับสนุนจากนโยบายระดับสูงอย่างเป็นรูปธรรม จึงอาจกล่าวได้ว่าปัญหาการชั้นสูตรพลิกศพอในไทยเป็นปัญหาเชิงระบบที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นองค์รวม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ จากผลการศึกษาพบว่า พนักงานสอบสวนต้องแบกรับภารกิจชั้นสูตรพลิกศพอโดยไม่มีโครงสร้างสนับสนุนที่เพียงพอ ดังนั้นควรมีข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติการดังนี้

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2569

Received: 12/01/2025, Revised: 14/07/2025, Accepted: 25/07/2025

1.1 จัดตั้งชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจในสถานีดำรง สำหรับการชันสูตรพลิกศพ โดยมีผู้ช่วยพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่บันทึกภาพ และเจ้าหน้าที่ประสานโรงพยาบาลประจำชุด เพื่อแบ่งเบาภาระจากพนักงานสอบสวนที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ในการรับแจ้งเหตุหรือทำสำนวนการสอบสวนในคดีอาญาทั่วไป และคดีจราจรทางบกที่มีการะงานที่มากอยู่แล้ว

1.2 พัฒนาแบบฟอร์มและแนวปฏิบัติกลาง สำหรับการจัดทำสำนวนชันสูตรพลิกศพในกรณีต่าง ๆ ทั้งที่มีผู้กระทำผิดและไม่มีผู้กระทำผิด เพื่อให้เกิดความสม่ำเสมอในการดำเนินการทั่วประเทศ

1.3 จัดทำฐานข้อมูลการชันสูตรพลิกศพแบบดิจิทัล ที่สามารถติดตามและประเมินผลได้แบบเรียลไทม์ เพื่อลดภาระในการจัดทำรายงานซ้ำซ้อน และเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุขและนิติวิทยาศาสตร์

1.4 การเพิ่มอัตราค่าจ้าง โดยเพิกำลึงพลของพนักงานสอบสวนให้เพียงพอในแต่ละท้องที่ และเพิ่มค่าจ้างพลของแพทย์นิติเวชให้มีเพียงพอที่จะปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานสอบสวนในแต่ละท้องที่

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างและบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 เสนอแก้ไขกฎหมายหรือออกระเบียบรองรับ เพื่อกำหนดให้มีการแยกบทบาทของ “ผู้สอบสวน” กับ “ผู้ชันสูตร” อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับสาเหตุการตาย

2.2 สนับสนุนงบประมาณประจำปีเฉพาะด้าน สำหรับการชันสูตรพลิกศพ โดยกระจายงบประมาณไปยังสถานีดำรงในระดับพื้นที่ให้สามารถจัดซื้ออุปกรณ์และจ้างเจ้าหน้าที่สนับสนุนได้โดยไม่ต้องพึ่งหน่วยงานกลาง

2.3 จัดตั้งศูนย์ประสานงานระดับจังหวัด ภายใต้รูปแบบ “สหวิชาชีพ” โดยมีตัวแทนจากตำรวจ แพทย์ ฝ่ายปกครอง อัยการ และนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อกำหนดแนวทางร่วมในการดำเนินการชันสูตรพลิกศพในแต่ละกรณี และลดความขัดแย้งในการประสานงาน

2.4 ทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม ให้พนักงานสอบสวนมีความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ การจัดทำสำนวนชันสูตรพลิกศพ และการประเมินสถานการณ์ที่เกิดเหตุ โดยเน้นการเรียนรู้จากสถานการณ์จำลองและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- จิระวัฒน์ รัตนชัยพานิช. (2566). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับระบบการชันสูตรพลิกศพของประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีปทุม).
- พงษ์เทพ จันท์เจริญ. (2556). บทบาทและกระบวนการในการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวน: กรณีศึกษาพนักงานสอบสวนสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- พสนัน นิมิตไชยนนท์ และคณะ. (2553). ภาพอนาคตของระบบการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- วิรัตน์ พาณิชพงษ์ และคณะ. (2566). นิติเวชปฏิบัติ พยานทางการแพทย์ตามหลักธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: รุ่งแสงการพิมพ์.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2564). คู่มือปฏิบัติงานสอบสวน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- สุริพร เบ็ญจวรรณ. (2556). มาตรฐานการชันสูตรพลิกศพของประเทศไทย: ศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- อุทัย ตีระวนิทร. (2548). ปัญหาและอุปสรรคในการชันสูตรพลิกศพของพนักงานสอบสวน: ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีดำรงนครบาล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท โรงเรียนนายร้อยตำรวจ).